

УДК 616.98:578.834COVID-19-036.21:378.147.091.33-027.22

SITUATIONAL TASKS IN TEACHING MEDICAL HIGHER EDUCATION STUDENTS DURING THE COVID-19 PANDEMIC

СИТУАЦІЙНІ ЗАДАЧІ В НАВЧАННІ СТУДЕНТІВ МЕДИЧНОГО ВУЗУ В ПЕРІОД ПАНДЕМІЇ COVID-19

Borysova T.P. / Борисова Т.П.

PhD, prof. / д.м.н., проф.

ORCID:0000-0001-8347-4348

Vakulenko L.I. / Вакуленко Л.І.

d.med.s. / д.мед.н.

ORCID: 0000-0003-3823-6134

Riznyk A.V. / Резник А.В.

s.m.s. / к.м.н.

ORCID: 0000-0003-0594-6842

Porokhnia N.G. / Порохня Н.Г.

s.m.s.,ass. / к.м.н., ас.

ORCID: 0000-0002-5260-5541

SI «Dnipropetrovsk medical academy of the Ministry of Health of Ukraine»,

Dnipro, Vladymyr Vernadsky str., 9, 49044

ДЗ «Дніпропетровська медична академія» МОЗ України,

Дніпро, В.Вернадського,9, 49044

Анотація. Проведено аналіз особливостей дистанційного навчання студентів – медиків в період пандемії Covid-19 на прикладі роботи з клінічними ситуаційними задачами. Рішення ситуаційних задач слід розглядати як важливу складову дистанційного навчального процесу. Така робота сприяє розвитку клінічного мислення, кращому засвоєнню теми, надає можливості формування загальних та фахових компетенцій як складової становлення кваліфікованого лікаря.

Ключові слова: студенти вищого медичного закладу, дистанційне навчання, ситуаційні клінічні задачі

Abstract. The analysis of distance education of medical students during a pandemic Covid-19 an example of situational with clinical applications. Solving situational problems should be considered as an important component of the distance learning process. This work contributes to the development of the clinical thinking, better digestion topics formation provides opportunities for general and professional competences as part of becoming a qualified physician.

Key words: students of higher medical institution, distance learning, situational clinical tasks

Вступ.

Пройшов рік, як людство вперше зіткнулося з пандемією Covid-19, яка докорінно змінила звичайні підходи до викладацької діяльності у ВМНЗ. В умовах, які склалися під час пандемії COVID-19, дистанційне навчання з використанням сучасних технологій дає можливість організувати навчальний процес, надати студентам навчальний матеріал, провести контроль теоретичної підготовки [1, 2, 4]. Вміле поєднання різних засобів роботи зі студентами на

відстані може забезпечити достатню теоретичну підготовку. Дистанційне навчання дає можливість студентам постійного пошуку нової інформації для свого професійного розвитку, але воно не може повноцінно замінити традиційну освіту, оскільки в роботі лікаря, окрім теорії, велике значення має практична робота. Карантинні обмеження для закладів вищої освіти, спричинені COVID - 19, спонукали науково-педагогічних працівників перейти на сучасні форми дистанційного навчання [6]. Організувати якісне он-лайн навчання та бути готовими до технологічних проблем – ось не повний перелік проблем, які стали перед викладачами [3]. Одним із елементів навчання студентів є розв'язання клінічних ситуаційних задач. Звичайно, задачі не замінюють безпосередньої практики студента - медика, спілкування з пацієнтом, проте, вони сприяють розвитку клінічного мислення, кращому засвоєнню теми та є альтернативою в умовах пандемії [5].

Мета: проаналізувати особливості дистанційного навчання студентів – медиків у період пандемії Covid-19 на прикладі роботи з ситуаційними задачами.

Результати та обговорення.

На кафедрі педіатрії 2 навчаються студенти 5 курсу другого (магістерського) рівня підготовки, галузі знань «Охорона здоров'я», спеціальності «Медицина».

У зв'язку з карантинном, студенти не мають змоги контактувати з пацієнтами, в той час як розбір клінічних випадків з оглядом хворих є необхідною складовою вивчення клінічної дисципліни. Тому надзвичайно важливого значення у навчанні студентів в умовах пандемії набувають клінічні ситуаційні задачі.

Для дистанційного навчання студентів 5 курсу для кожної з 10 програмних тем був створений набір клінічних ситуаційних задач. Кожна тема має по 4 задачі, які охоплюють основний матеріал. Традиційно задача містить короткий опис анамнезу захворювання, у разі актуальності для нозологічної форми - сімейний анамнез, основні дані клінічного огляду, суттєвих результатів

додаткових методів обстеження (лабораторних та інструментальних). Деякі задачі містять ілюстративний матеріал - фото пацієнтів, які розміщені з дотриманням етичних норм. В першу чергу це стосується демонстрації шкірних проявів захворювання. У кінці задачі представлений перелік питань, на які повинен відповісти студент. Вони широко охоплюють тематику заняття й включають встановлення попереднього діагнозу, оцінку клінічних та параклінічних даних, проведення диференціальної діагностики, очікувані результати досліджень, які потрібно було б призначити додатково, лікування пацієнта, профілактику та прогноз захворювання у даного хворого. Основна ціль - на конкретному клінічному прикладі розібрати основні питання теми заняття, розвинути клінічне мислення, поглибити розуміння теми та закріпити знання.

Студенти виконують задачі під час самостійної підготовки до практичного заняття і розміщують його в системі Moodle, потім викладач перевіряє їх, робить коментар та виставляє оцінку. В подальшому, безпосередньо під час проведення практичного заняття й розбору теми в режимі відео-конференції проводиться обговорення і аналіз всіх задач, особлива увага приділяється проблемним питанням.

Слід пам'ятати, що оцінювання є також складовою частиною навчального процесу. Тому дуже важливим є не тільки оцінювання студента, а й пояснення, які помилки були зроблені та чому. Під час такого спілкування викладач має можливість визначити рівень підготовки до знань кожного студента, а під час дискусії або обґрунтування клінічного діагнозу - оцінити рівень клінічного мислення й опанування практичних навичок та умінь.

Задача викладача – націлити студента на виконання задач з дотриманням академічних підходів, розвинути клінічне мислення, максимально персоніфікувати діагностику та лікування.

Надзвичайно важливим, на нашу думку, є те, що робота із задачами відіграє провідну роль у набутті студентами загальних компетентностей (здатності вчитися і оволодівати сучасними знаннями; абстрактного мислення,

аналізу та синтезу; вчитися і бути сучасно навченим; застосовувати знання у практичних ситуаціях; до адаптації та дії в новій ситуації; приймати обґрунтовані рішення), так спеціальних (спроможність аналізувати клінічні данні; здатності до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів; до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання; до визначення необхідного режиму при лікуванні захворювань; характеру харчування при лікуванні захворювань; до принципів та характеру лікування захворювань).

Система дистанційного навчання потребує подальшого розвитку й удосконалення, в тому числі, в технічному плані. Важливо, що завдяки такому формату спілкування викладачі також підвищують свою кваліфікацію, зокрема, опановують нові форми викладацької роботи, що цілком відповідає новітнім вимогам в організації навчального процесу вищого медичного навчального закладу. Безсумнівно, роботу з клінічними задачами слід розглядати як важливу складову частину дистанційного навчального процесу. Уміння знайти рішення проблеми, поставленої в ситуаційній задачі - суттєвий вклад у формування компетенцій, набуття систематизованих знань та професійних умінь для своєчасного виявлення, діагностики, госпіталізації, лікування пацієнтів.

Висновки:

Використання інноваційних методів навчання студентів-медиків в умовах пандемії Covid-19 є вкрай важливим. Рішення ситуаційних задач слід розглядати як важливу складову дистанційного навчального процесу. Така робота сприяє розвитку клінічного мислення, кращому засвоєнню теми, надає можливості формування загальних та фахових компетенцій як складової становлення кваліфікованого лікаря.

Література:

1. Абатуров О.Є., Агафонова О.О. Досвід дистанційного викладання педіатрії студентам четвертого курсу у медичних вишах України в умовах пандемії COVID-19. *Здоров'я дитини*. 2020; 15(3):200-203

2. Аряєв М.Л., Капліна Л.Є., Сеньківська Л.І., Павлова В.В. Перший досвід дистанційного навчання в медичних вузах України в умовах COVID-19-карантину. *Здоров'я дитини*. 2020;15(3):195-199.

3. Лісецька І.С. Дистанційна форма навчання студентів-медиків як виклик сьогодення. *Сучасна педіатрія*. 2020. 7(111):81-86.

4. Филенко Б.М., Ройко Н.В., Старченко І.І., Прилуцький О. К., Новосельцева Т.В. Аналіз змісту, засобів та методів дистанційного навчання на кафедрі патологічної анатомії з секційним курсом. Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи: зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листопада, 2020 р. Полтава, 2020. С. 390–395.

5. Чурпій І.К., Голод Н.Р., Янів О.В., Тудоси В.Г., Чурпій І.І., Куравська Ю.С. Особливості дистанційного навчання. Матеріали науково-методичної конференції з міжнародною участю «Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу». 18 вересня 2020р., м. Івано-Франківськ. С.68-69.

6. Шашков Ю.І., Рутар С.М. Проблеми навчально-методичного забезпечення дистанційного навчання. Актуальні питання підвищення якості освітнього процесу: матеріали науково-методичної конференції з міжнародною участю, м. Івано-Франківськ, 18 вересня 2020 року. Івано-Франківськ: Івано-Франківський національний медичний університет. С. 70.

Стаття відправлена: 15.02.2021 р.